

บทบาทของภาคเอกชน ต่อการพัฒนาประเทศ

*วรวิทย์ วรรณฤณกิจ

ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ ของการพัฒนาประเทศไทย ดังที่เป็นอยู่ในขณะนี้ เป็นที่วิพากษ์วิจารณ์กันว่าเศรษฐกิจและสังคมไทยจะสามารถปรับตัวเองรองรับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ได้เพียงไร

เมื่อประมาณ 5-6 ปีก่อน มีการกล่าวขวัญถึงประเทศไทยว่าจะเป็นเสือตัวใหม่ของเอเชียนิกส์ คำกล่าวนี มีหลายท่านตั้งข้อสงสัยว่าจะเป็นไปได้มากน้อยเพียงไร เนื่องจากประเทศไทยยังขาดความพร้อมทางด้านปัจจัยทางการผลิตหลายประการ อีกทั้งโครงสร้างทางสังคมไทยโดยส่วนรวม ยังมีลักษณะเป็นชุมชนชนบท มีเพียงกรุงเทพมหานครและจังหวัด

โดยรอบเท่านั้นที่มีลักษณะการพัฒนาระดับหนึ่งที อาจจะรองรับความเจริญเติบโตดังกล่าวได้

ข้อมูลการพัฒนาประเทศในระยะที่ผ่านมา ได้ยืนยันอย่างชัดเจนต่อการก้าวเข้าสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ของไทย โดยเฉพาะช่วงระหว่างปี 2530-2532 การขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทยมีอัตราสูงเฉลี่ยถึงร้อยละ 11.7 ต่อปี อย่างไรก็ตาม ยังเป็นที่สงสัยกันว่าการขยายตัวอย่างก้าวกระโดดที่เกิดขึ้นนี้เป็นการขยายตัวที่มีเสถียรภาพมากน้อยเพียงไร เศรษฐกิจไทยจะสามารถดำรงระดับการพัฒนาเพื่อรองรับสิ่งที่เกิดขึ้นนี้ได้อย่างต่อเนื่องต่อไปหรือไม่ คำถามเหล่านี้เป็นคำถามที่ท้าทาย

*หัวหน้าฝ่ายติดตามและประเมินผล กองประสานการพัฒนาเมือง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ต่อกระบวนการพัฒนาของประเทศไทย

เมื่อย้อนกลับไปดูพื้นฐานความสำเร็จในการพัฒนาของประเทศไทยในระยะที่ผ่านมา พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้เศรษฐกิจไทยขยายตัวในอัตราที่สูงเช่นนี้ ได้แก่ การขยายตัวของการส่งออก การลงทุน และการท่องเที่ยว ซึ่งมีอัตราการขยายตัวที่สูงมากในระยะที่ผ่านมา เนื่องจากความได้เปรียบของไทยที่มีอัตราค่าจ้างแรงงานในช่วงเวลาดังกล่าวไม่สูงนัก เมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ อีกทั้งทรัพยากรธรรมชาติ ยังนับว่า มีความอุดมสมบูรณ์ และมีศักยภาพที่จะพัฒนาขึ้นมาใช้เป็นฐานในการผลิตได้อีกมากทำให้ประเทศไทยมีความได้เปรียบในการแข่งขันในตลาดโลก จึงสามารถเพิ่มการลงทุนและการส่งออกได้มาก นอกจากนี้ ภาวะเศรษฐกิจโลกในขณะนั้นก็เอื้ออำนวยต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจไทย ไม่ว่าจะเป็นราคาน้ำมันและอัตราดอกเบี้ยที่ลดต่ำลง ราคาสินค้าเกษตรในตลาดโลกที่เพิ่มสูงขึ้นและอัตราแลกเปลี่ยนสกุลเงินของประเทศอุตสาหกรรมที่เพิ่มสูงขึ้น การเปลี่ยนแปลงในตลาดโลกดังกล่าวล้วนเอื้ออำนวยต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจของไทยทั้งสิ้น

ช่วงแห่งยุคทองของเศรษฐกิจไทยที่เกิดขึ้นนั้น ประเทศไทยได้มีการปรับตัวสำคัญ โดยเฉพาะนโยบายทางการเงินการคลังที่เข้มงวดรัดกุม นโยบายดังกล่าวมีส่วนช่วยเสริมสร้างเสถียรภาพทางการเงินการคลังของประเทศให้อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ โดยจะเห็นได้ว่า ภาระหนี้สินของประเทศไทยมีแนวโน้มลดลงมาก กล่าวคือ อัตราส่วนของการชำระหนี้คืนทั้งในรูปเงินต้นและดอกเบี้ยต่อรายได้จากการส่งออกได้ลดลงจากร้อยละ 31 ในปี 2529 มาเป็นร้อยละ 17 ในปี 2532 และในปี 2531 นับเป็นปีแรกที่ดุลการคลังของรัฐบาลได้เริ่มเกินดุล โดยสภาพดังกล่าวได้เกิดขึ้นต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ขณะเดียวกันอัตราเงินเฟ้อก็มีแนวโน้มสูงขึ้นบ้างจาก

ร้อยละ 2.5 ในปี 2530 เป็นร้อยละ 5.4 ในปี 2532 อัตราเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นดังกล่าวยังนับได้ว่าอยู่ในระดับที่ไม่สูงเกินไปนัก

ในระหว่างที่เศรษฐกิจไทยกำลังขยายตัวอย่างรวดเร็ว นั้น โครงสร้างทางเศรษฐกิจไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงไปด้วยอย่างมาก โดยเฉพาะในภาคการผลิตนั้น พบว่า การผลิตในภาคอุตสาหกรรมได้มีการขยายตัวมาก โดยมีสัดส่วนเป็นร้อยละ 25.6 ต่อผลผลิตมวลรวมของประเทศ ในปี 2532 ขณะที่การผลิตภาคเกษตรกรรมได้ลดลง คือ มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 15.1 ต่อผลผลิตมวลรวมของประเทศในปี 2532 การปรับตัวของโครงสร้างการผลิตที่เกิดขึ้นนี้ ทำให้เศรษฐกิจไทยมีลักษณะเปิดกว้างเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจนานาชาติมากขึ้น ทิศทางการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ทำให้สังคมไทยเริ่มเปลี่ยนจากสังคมเกษตรในชนบท มาเป็นสังคมธุรกิจและอุตสาหกรรมในเมืองมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็ว ดังกล่าว ได้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านจิตวิญญาณธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบไทยดั้งเดิมมาเป็นชีวิตสมัยใหม่

ในขณะที่ประเทศไทยกำลังยินดีกับความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศนั้น ประชาชนชาวไทยก็กำลังพบกับปัญหาอุปสรรคต่อการดำรงชีวิต และต่อการพัฒนาการผลิต อันจะส่งผลต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศในระยะต่อไป ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นนี้ เกิดจากปัจจัยการผลิตและบริการพื้นฐานที่มีอยู่เริ่มขาดแคลน โดยเฉพาะไฟฟ้า โทรศัพท์ ทำเรือ น้ำ และถนน ตลอดจนกำลังคนที่มีความรู้ความสามารถทางด้านเทคนิคการผลิต และด้านการบริหารจัดการ ปัญหาที่เกิดขึ้นนี้ แม้ภาครัฐบาลจะได้พยายามเร่งจัดบริการให้เพิ่มมากขึ้น แต่ก็ยังไม่สามารถจัดบริการให้เพียงพอต่อความต้องการที่เพิ่มมากขึ้นได้ เนื่องจากภาครัฐบาลมีข้อจำกัดทางด้านการระดมทุนและการดำเนินงานขยายบริการ

พื้นฐานหลายประการ ขณะที่ภาคเอกชนยังไม่ได้มีการตอบสนองในการเข้าร่วมจัดบริการต่าง ๆ เท่าที่ควร

ปัจจุบันความได้เปรียบด้านปัจจัยการผลิตของไทยเริ่มลดลง ราคาที่ดินอันเป็นปัจจัยพื้นฐานการผลิตได้เพิ่มสูงมากขึ้น การขาดแคลนแรงงานทำให้ค่าจ้างแรงงาน โดยเฉพาะแรงงานที่มีการศึกษาสูงเพิ่มขึ้นมาก อีกทั้งประเทศไทยยังประสบกับปัญหาการขาดแคลนบริการพื้นฐาน ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนปัญหามลพิษทั้งทางน้ำ อากาศ ปากของเสีย และสารพิษ สภาพการเหล่านี้ล้วนเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศในระยะต่อไป นอกจากนี้ประเทศไทยยังต้องประสบกับการแข่งขันในตลาดโลกที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น ทั้งที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายทางเศรษฐกิจและกฎการค้าที่สำคัญ ๆ ของกลุ่มประเทศในประชาคมยุโรปในปี 2535 การเปลี่ยนแปลงนโยบายทางการเมืองของประเทศสังคมนิยมยุโรปตะวันออก ซึ่งส่งผลกระทบต่อทิศทางการค้าระหว่างประเทศ และมีการเคลื่อนย้ายเงินลงทุนภายในประชาคมยุโรปและกลุ่มประเทศในยุโรปตะวันออกมากขึ้น อีกทั้งกรณีการรวมเขตการค้าเสรีระหว่างสหรัฐอเมริกาและแคนาดา ตลอดจนนโยบายการแก้ไขปัญหาการค้าดุลการคลังการค้า และดุลบัญชีเดินสะพัดของสหรัฐอเมริกา สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อการลงทุนและการค้าของประเทศไทยในตลาดโลกทั้งสิ้น

แม้ว่าประเทศไทยจะประสบกับภาวะแรงกดดันต่าง ๆ ต่อการพัฒนาประเทศ แต่ประเทศไทยก็ยังมีโอกาสดีอีกมากที่จะพัฒนาเศรษฐกิจให้ขยายตัวอย่างต่อเนื่องต่อไป โดยเฉพาะตลาดภายในประเทศของไทยยังสามารถขยายตัวได้อีกมาก ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท ข้อมูลทางเศรษฐกิจของไทยในปี 2536 ได้ชี้ให้เห็นว่าการใช้จ่ายของประชาชนในปี 2536 ได้เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 7.7 เทียบกับร้อยละ

7.5 ในปี 2535 การใช้จ่ายของประชาชนนี้ เป็นส่วนหนึ่งที่กระตุ้นให้การลงทุนของภาคเอกชนในปี 2536 มีอัตราเพิ่มเฉลี่ยสูงถึงร้อยละ 8.5 ขณะเดียวกันรายได้จากการท่องเที่ยวก็เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 18.4 ของปีที่แล้ว นอกจากนี้แนวนโยบายในการประสานความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ทางตอนใต้กับประเทศมาเลเซีย และอินโดนีเซีย ทางตอนเหนือและตะวันออกกับเวียดนามและประเทศในกลุ่มลุ่มแม่น้ำโขง คือ ประเทศพม่า จีน ลาว เวียดนาม และกัมพูชา การประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านนี้จะก่อให้เกิดการประสานการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะที่มีอยู่ในบริเวณชายแดนของแต่ละประเทศให้เกิดประโยชน์เอื้ออำนวยซึ่งกันและกัน ดังนั้น ศักยภาพในการผลิตและตลาดรองรับผลผลิตที่เกิดขึ้น จึงยังมีอีกมาก อันจะส่งผลให้เศรษฐกิจไทยสามารถขยายตัวต่อไปได้อย่างต่อเนื่อง

ลู่วางทางด้านการผลิตและการตลาดของไทยในอนาคตจึงยังคงสดใสพอสมควร แต่ปัญหาพื้นฐานทางด้านปัจจัยการผลิตของประเทศไทย ยังไม่ได้รับการแก้ไข ที่ผ่านมามีการจัดบริการพื้นฐานในประเทศไทย ส่วนใหญ่จะดำเนินการโดยภาครัฐบาล เนื่องจากการจัดบริการพื้นฐานต้องใช้เงินลงทุนสูง ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ต้องใช้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะในหลาย ๆ ด้าน ซึ่งในอดีตภาคเอกชนยังไม่มีความพร้อมในเรื่องเหล่านี้เท่าที่ควร อย่างไรก็ตาม การที่รัฐดำเนินการลงทุนและพัฒนาบริการพื้นฐานมาโดยลำพังในระยะที่ผ่านมา ได้กลายเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้การพัฒนาด้านนี้ไม่สามารถปรับตัวได้ทันกับสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในช่วงที่ผ่านมา ปัญหาข้อจำกัดที่สำคัญ คือ การระดมเงินลงทุนให้กับโครงการพัฒนาบริการพื้นฐานต่าง ๆ ที่ผ่านมา หน่วยงานของรัฐยังต้องพึ่งพาแหล่งเงิน

ลงทุนจากเงินกู้ต่างประเทศเป็นหลัก ในขณะที่รัฐเองมีขีดจำกัดในการที่จะก่อหนี้เงินกู้กับต่างประเทศ รวมทั้งรัฐจำเป็นต้องจัดสรรเงินเพื่อใช้ในการพัฒนาด้านต่างๆ อีกมาก นอกจากนี้ การดำเนินงานของภาครัฐยังต้องมีกฎระเบียบและขั้นตอนการดำเนินงาน ที่ยุ่งยากซับซ้อนขาดความคล่องตัว ทำให้การดำเนินงานหลายโครงการมีความล่าช้า อีกทั้งภาครัฐมีปัญหาด้านประสิทธิภาพในการจัดการทั้งด้านการผลิตและการตลาด การบริหารงานบุคคล ทำให้ต้นทุนต่อหน่วยสูง ขณะเดียวกันก็ไม่สามารถปรับราคาค่าบริการให้ทันกับรายจ่าย จึงทำให้ไม่สามารถเร่งขยายการลงทุน และการให้บริการได้ทันกับความต้องการ ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ อันเป็นการบั่นทอนและเป็นอุปสรรคต่อการขยายการลงทุนและการประกอบธุรกิจของภาคเอกชน

จากขีดจำกัดต่างๆ ในการพัฒนาประเทศดังกล่าวข้างต้นและสภาพการที่ประชาชนชาวไทยต้องประสบอยู่ทุกวันนี้ ชี้ให้เห็นได้อย่างเด่นชัดว่า ในการพัฒนาประเทศไทยระยะต่อไป คงหวังพึ่งการดำเนินงานจากภาครัฐบาลเพียงลำพังไม่ได้ เพราะนอกจากรัฐบาลต้องเร่งแก้ไขปัญหาคั่งค้างอยู่ ทั้งในแง่การจัดบริการพื้นฐานให้เพียงพอ การบูรณะฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติที่เสื่อมโทรม และการบำบัดสภาวะแวดล้อมที่เป็นพิษแล้ว รัฐยังจำเป็นต้องลงทุนพัฒนาโครงข่ายบริการพื้นฐานบริเวณชายแดนโดยรอบเพื่อให้สามารถรองรับกับนโยบายในการประสานความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งยังต้องจัดบริการพื้นฐานให้กระจายออกไปสู่ภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศ เพื่อเป็นฐานในการกระจายเศรษฐกิจของประเทศให้เกิดเสถียรภาพในระยะยาว การดำเนินงานดังกล่าวจึงจำเป็นต้องระดมทรัพยากรจากทุกส่วนของประเทศเข้าร่วมในการพัฒนา จาก การเปรียบเทียบข้อมูลการใช้จ่ายของรัฐบาลต่อผล

ผลิตมวลรวมของประเทศ พบว่า รายจ่ายภาครัฐบาล มีสัดส่วนเพียงประมาณร้อยละ 18 ของผลผลิตมวลรวมของประเทศ ข้อมูลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า ประเทศไทยเรายังมีโอกาสในการระดมทรัพยากรเพื่อการพัฒนาประเทศได้อีกมาก

ดังนั้นในการพัฒนาประเทศให้สามารถขยายตัวทางเศรษฐกิจได้อย่างต่อเนื่อง และมีเสถียรภาพโดยสามารถดำรงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ และสภาพสังคมดั้งเดิมของไทยไว้ได้นั้น จึงเป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคนจะต้องช่วยกัน ทั้งในแง่การเข้าร่วมพัฒนาบริการพื้นฐานและการเข้าร่วมดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ

ในการเข้ามีส่วนร่วมพัฒนาประเทศของภาคเอกชนนั้น ส่วนหนึ่งที่ไม่อาจละเลยได้ คือสภาพสังคมและวัฒนธรรมดั้งเดิมของไทยเรา ในการพัฒนาประเทศที่ผ่านมา นั้น ส่งผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่ และวิถีทางการดำรงชีวิตของชาวไทยเรา มาก แต่ถ้าหากย้อนกลับมาดูสภาพสังคมดั้งเดิมของเราแล้ว จะเห็นได้ว่า สังคมไทยเรานั้นเป็นสังคมที่มีวิถีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย มีการพึ่งพาอาศัยกัน และมีลักษณะของการช่วยเหลือจุนเจือกันอยู่ แม้สภาพการดำรงชีวิตในปัจจุบันที่ค่อนข้างจะต้องเผชิญกับการแข่งขันเอาตัวรอด ทำให้พัฒนาการทางทัศนคติและค่านิยมของคนไทยเปลี่ยนแปลงไปบ้าง ทำให้คนไทยต้องพึ่งพาตนเองมากขึ้น จนกระทั่งดูประหนึ่งว่าคนไทยจะเริ่มมีความเห็นแก่ตัวมากขึ้น แต่ถ้าพิจารณาให้ดีแล้ว ชุมชนในสังคมไทยยังมีภาระที่จะต้องพึ่งพากันอยู่มาก อีกทั้งสังคมไทยยังมีกิจกรรมต่างๆ ทั้งทางสังคมและศาสนา ที่ทำให้ชาวบ้านได้พบปะและประกอบกิจกรรมร่วมกัน ทำให้จิตสำนึกและค่านิยมในการพึ่งพากันระหว่างเพื่อนบ้านยังคงลักษณะเฉพาะของสังคมไทยอยู่ หากสามารถดำรงคุณลักษณะของสังคมไทยได้จะ

เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก ในการจัดบริการพื้นฐาน การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และการจัดสภาพแวดล้อมชุมชน เป็นปัญหาสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ในการพัฒนาที่ผ่านมา ยังมีลักษณะของการพัฒนาแบบ “มือใครยาวสาวได้สาวเอา” แต่ถ้าหากย้อนกลับมามองว่าจะพัฒนาชุมชนให้เกิดชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยอาศัยความร่วมมือของคนในชุมชนเองเช่นที่เคยเป็นมาในอดีต สภาพการณ์ต่าง ๆ อาจดีขึ้นได้ ในอีกด้านหนึ่งหน่วยงานของรัฐในปัจจุบันได้พยายามประยุกต์ใช้วิธีการใหม่ ๆ ในการพัฒนาชุมชน เช่น การจัดรูปที่ดิน ซึ่งเป็นกลไกที่ให้เจ้าของที่ดินร่วมสละที่ดินของตนเอง เพื่อใช้ในการพัฒนาชุมชน โดยมีการจัดรูปแปลงที่ดินขึ้นใหม่ เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์จากที่ดินได้สูงสุด หรือการปรับปรุงฟื้นฟูเมือง ซึ่งเป็นกลไกที่เปิดโอกาสให้เจ้าของอาคารและเจ้าของที่ดินในย่านชุมชนดั้งเดิมที่มีสภาพเสื่อมโทรม ร่วมกันปรับปรุงที่อยู่อาศัยและแหล่งธุรกิจให้มีสภาพแวดล้อมเหมาะสมกับสภาพชุมชน กลไกทั้งสองนี้ก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะระดมความร่วมมือของประชาชนในชุมชนเมืองที่จะหันหน้าเข้าหากัน และช่วยกันบูรณะชุมชนของตนเองให้มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

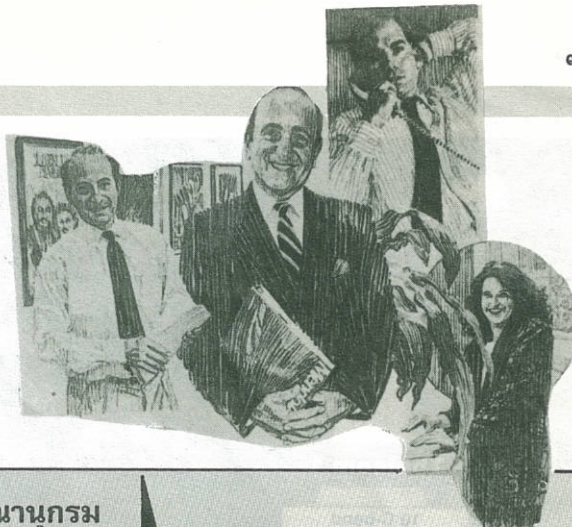
ในด้านการตอบสนองความต้องการบริการพื้นฐานให้ได้ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ รัฐบาลไม่ควรเป็นผู้ดำเนินการเองทั้งหมด แต่รัฐควรเป็นผู้กำหนดกรอบและทิศทางการดำเนินงาน โดยการศึกษา วางแผน และกำหนดมาตรฐานต่าง ๆ ไว้แล้วเปิดโอกาสให้มีการพัฒนาบริการพื้นฐานโดยอาศัยรูปแบบการลงทุนและการดำเนินงานที่มีลักษณะเชิงธุรกิจมากขึ้น โดยให้ภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาตามความเหมาะสม รวมทั้งเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันในการให้บริการได้ในบางประเภท โดยเฉพาะในกิจการหลายอย่างที่ธุรกิจเอกชนสา-

มารดดำเนินการได้ดีกว่าภาครัฐ เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับการบริการที่สะดวก รวดเร็ว และมีคุณภาพดียิ่งขึ้น

นอกจากการที่ภาคเอกชนจะเข้ามามีบทบาทในการจัดบริการพื้นฐานทางเศรษฐกิจมากขึ้นแล้ว ปัจจัยการผลิตหลายอย่างที่มีปัญหาอยู่ในปัจจุบัน ก็ควรที่จะเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการมากขึ้น เช่น เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามาทำการศึกษาวิจัย พัฒนาและตรวจสอบมาตรฐานคุณภาพสินค้า การจัดตั้งสถาบันการศึกษาและการอบรมฝีมือแรงงาน เป็นต้น

สำหรับปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ เป็นปัญหารุนแรงทั้งในแง่ที่จะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ และในแง่ที่จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน อีกทั้งเป็นปัญหาสำคัญที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งในการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการผลิต และการอนุรักษ์ การพัฒนาประเทศไทยในระยะที่ผ่านมา มักก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการผลิต เช่น ความขัดแย้งในการใช้น้ำระหว่างภาคเกษตรกรรม และภาคอุตสาหกรรม การบุกรุกของชุมชนเมืองสู่พื้นที่ชนบท ปัญหาการปล่อยสารพิษของโรงงานอุตสาหกรรมสู่แม่น้ำลำคลอง ปัญหาที่เกิดขึ้นนี้เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นระดับพื้นที่ จึงเป็นการยากที่รัฐบาลจากส่วนกลางจะสามารถดูแลได้อย่างทั่วถึงแม้รัฐบาลจะมีนโยบายในการกระจายภาระความรับผิดชอบต่าง ๆ สู่องค์กรระดับภูมิภาคและท้องถิ่นมากขึ้น โดยได้เพิ่มทั้งอำนาจหน้าที่ และเงินงบประมาณจำนวนมากไปให้ แต่กลไกของรัฐในระดับภูมิภาคและท้องถิ่นก็ยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางด้านนี้ จึงควรที่จะกระจายภาระความรับผิดชอบเหล่านี้ ให้กับองค์กรภาคเอกชน และประชาชนในพื้นที่ให้มากขึ้น โดยเฉพาะในการพิจารณาจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการผลิต และการอนุรักษ์

ควรให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมกำหนดและตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรเหล่านั้น เพื่อให้ประชาชนเกิดความรักและความหวงแหนในทรัพยากรเหล่านั้น และเข้าร่วมดูแลรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรในท้องถิ่นของตนเอง ■□

บรรณานุกรม

พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงานคณะกรรมการ "รัฐวิสาหกิจไทย : มิติใหม่ของการบริหารงาน" วารสารเศรษฐกิจและสังคม 30, 3, พฤษภาคม-มิถุนายน 2536.

----- รายงานสถานการณ์ที่อยู่อาศัย 2534 / 2535 กรุงเทพมหานคร คณะอนุกรรมการนโยบายที่อยู่อาศัย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2536.

----- รายได้ประชาชาติของประเทศไทย อนุกรมปีฐานใหม่ พ.ศ. 2523-2534 กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2536.

----- สรุปทิศทางการพัฒนาประเทศไทยได้กรอบของแผนฯ 7 (พ.ศ. 2535-2539) กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2533.

----- สรุปภาวะเศรษฐกิจไทย ครึ่งปีแรกและแนวโน้มปี 2536 กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2536.

----- เอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการโครงการศึกษาทางเลือกเพื่อกำหนดนโยบายการลงทุนขยายบริการพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ / USAID / PADCO / LIF 2534.